

*Salvör Jónsdóttir: Iceland: Reykjavik. (Scandinavian atlas of historic towns, 6). Odense University Press, Odense 1988. 1 bd. samt mappe med 26 kort. 42 cm. Kr. 300,-.*

Reykjavík har fået sit historiske atlas. Det er det 6. i en planlagt serie, som skal omfatte 15 nordiske byer. Idéen er promoveret af Commission internationale pour l'histoire des villes. Dispositionen er ens for den nordiske serie, med undtagelse af de to første, som var de finske. Efter disse har man af økonomiske grunde bl.a. begrænset sig til sort hvide gengivelser.

Publikationen omfatter omegns-, by-, matrikel- samt historisk-topografiske kort, samt en række konstruerede temakort om bygnings-, befolkningens, erhvervs- og socialgruppers lokalisering. Disse er tegnet ind på et grundkort visende det nutidige gadebillede. Omfang, tidsserier og kortenes antal er forskelligt fra by til by. Nærværende atlas dækker kun perioden 1850-1902. Andre går både længere tilbage i tiden og i den anden ende helt op til 1950. Dette sidste krav kunne Reykjavík nok også opfylde. Det kan ikke umiddelbart afgøres, hvor fuldstændig serien af originale historiske kort -syv stykker - er, men det kan undre, at Ohlsens omegnskort fra 1802 ikke suppleres med hans bykort, som er stukket året før. Det ville sammen med Lievogs bykort fra 1787 vise en spændende periode, nemlig byens udvikling efter tildelelse af købstadsrettigheder i 1786.

De løse atlasblade kompletteres af et teksthefte, som omfatter hovedtræk af byens historie, specialkort, tegninger, fotografier og prospekter. Her kunne man forvente flere af de eksisterende prospekter, fx C.W. Pajikkull (1867) eller G.G. Winkler (1861). Pladsmæssigt kunne det klares ved at formindske de fleste temakort, som herved ikke ville miste noget i informationsindhold. Man ville tværtimod øge overskueligheden. Farveproblemet er der ikke noget at gøre ved, men for nogle korts vedkommende, eksempelvis Generalstabskortet fra 1902, mistes nogle signaturer fuldstændigt.

Teksten er på islandsk, svensk og engelsk. Adskillelsen i løse kortblade og tekstbind gør det nemt at studere værket. Målgruppen må være specialister af historisk, geografisk islandofilt tilsnit.

Rolf Guttesen

*Countryside planning in practice: the Scottish experience. Ed. by Paul H. Selman. Stirling University Press, München 1988.*

XXI, 279 s., ill. 22 cm. DEM 98,-.

For 10-15 år siden var der kun få, der beskæftigede sig med planlægning i bred forstand i det rurale Skotland. Nok har Highlands and Islands Development Board, HIDB, været aktive meget længere, men deres sigte har mere gået på udvikling af industri/håndværk i vækstcentre, og ifølge forfatterne ikke så meget på egentlig "rural planning and policy".

Bogen er en artikelsamling skrevet af forskere fra 15 skotske universiteter og andre institutioner. Man redegør for de historiske og faktuelle forhold vedrørende den rurale planlægning.

Næsten uanset hvilke udviklingsprojekter man sætter i gang - det være sig jordforbedring, vintersportscentre, vækstpoler, turisme eller skovplantning - vil man træde på ømme tæer så som uegnet klima, manglende snemængder, undergravning af eksisterende erhverv og keltisk kultur, samt ødelæggelse af det gamle, romantiske skotske landskabsbillede, som jo ikke var gemt under et tæt skovdække.

"Boom and bust" har præget mange af udviklingsforsøgene i Højlandet. Man kan nævne aluminiumsmelteren i Invergordon, som blev lagt der af egnsudviklingssyn. Efter ganske få år blev den lukket, og 900 ansatte sat på heden igen. Det er i øvrigt ret belysende for situationen, når en forfatter glæder sig over, at man i forbindelse med tre nye fredede områder kan ansætte nogle husmænd som landskabskustoder.

Hvad angår selve planlægningsapparatet er to artikler væsentlige, nemlig Fladmark: The planning framework, og Lloyd: Rural economic development initiatives.

Væsentlig bog for alle med interesse i højlandsproblemerne. Ujævnt figurmateriale. Gode litteraturhenvisninger.

Rolf Guttesen

*Max Nicolson: The new environmental age.*

Cambridge University Press, Cambridge 1989. XVII, 232 s., ill. 23 cm. Paperback: GBP 9.95.

De økologiske/miljøbevidste/naturbevaringssindede o.s.v. bevægelser er nu så gamle og veletablerede, at man begynder at skrive deres historie.

I "The New Environmental Age" gøres dette af Max Nicolson, som næsten kan betegnes som et kronvidne: han har været central i IBP, WWF, IUCN, britiske naturbevaringsbevægelser (birdwatchers) m.m. - og det næsten i en menneskealder.

Resultatet er blevet beretningen om den succesrige ekspansion fra at bevare det unikke til at søge generelle, holdbare løsninger på problemet om civilisationens bevarelse og videreudvikling samtidigt med, at der holdes en plads åben for den vilde natur. Bogen er "etnocentrisk" ved at anlægge en europæisk/nordamerikansk synsvinkel, men også ved at fokusere på lederskikkelserne i "miljøkampen". Det er blevet en spændende, let læst bog med gode illustrationer.

Sofus Christiansen

*James Bird: The changing worlds of geography: a critical guide to concepts and methods.*

Clarendon, Oxford 1989. XX, 299 s., fig. 23 cm. GBP 32.50.

Der er i geografi et stærkt behov for en god indføring i fagets begreber, metoder og "filosofi". Dette implicerer en vis oprydning, specielt i teoriapparatet for de mest samfundsfagligt relaterede discipliner.

Den foreliggende "critical guide to concepts and methods" løser naturligvis ikke nævnte, vanskelige problem. Efter en lang og stedvis interessant paraderen af moderne opfattelser, paradigmer, metoder etc. bliver resultatet nærmest, at problemerne kræver en hel vifte af "filosofier" til deres rette behandling. Forfatteren anbefaler en PAME-tilgang (pragmatisk, analytisk metodologi-epistemologi).

Som led i belysningen af geografi-problemerne er bogen af værdi, men for manges vedkommende vil den forekomme at være for "nærsynet": afklaring af de større spørgsmål drukner en smule i detaljer om forskellige nulevende angelsaksiske forfatteres positioner.

Sofus Christiansen

*Three-dimensional coastal ocean models. Ed.: Norman S. Heaps. (Coastal and Estuarine Sciences, 4).*

American Geophysical Union, Washington D.C. 1987. IX, 208 s., ill. 28 cm. USD 30,-.

Dette er det fjerde bind udsendt af American Geophysical Union i serien Coastal and Estuarine Sciences. Seriens formål er at præsentere opsummeringer af den nyeste teoretiske og empiriske forskning inden for specifikke emneområder. Dette bind omhandler matematiske/numeriske modeller af strømningsmønstret i det kystnære ocean. Bogen består af 10 individuelle bidrag; disse omfatter tidevands- og residualstrømme ved kysten og i estuarier,